

I. ПРАВНА И РЕГУЛАТОРНА РАМКА

Новата европейска правна и регулаторна рамка 2002 г. е въведена в българското законодателство с приемането на Закона за електронните съобщения (ЗЕС), (Обн., ДВ, бр. 41 от 22.05.2007 г., изм. ДВ, бр. 109 от 2007 г. и ДВ, бр. 43 от 2008 г.), който отменя действащия до този момент Закон за далекосъобщенията (ЗД). Чрез приемането на ЗЕС България хармонизира националното си законодателство в сектора с това на Европейския съюз (ЕС) и по този начин гарантира, че провежданата от нея политика в областта на електронните съобщения ще отговори на целите и регулаторните принципи на политиката в Общността, залегнали в Регулаторна рамка 2002.

Основата на Регулаторна рамка 2002 на ЕС се състои от следните пет директиви:

- Директива 2002/21/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 г. за обща регулаторна рамка за електронни съобщителни мрежи и услуги и принципите на конкурентното право (Рамковата директива);
- Директива 2002/19/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 г. за достъп до и взаимно свързване на електронни съобщителни мрежи и свързани с тях устройства (Директивата за достъпа);
- Директива 2002/20/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 г. за лицензирането на електронни съобщителни мрежи и услуги (Директивата за лицензирането);
- Директива 2002/22/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 г. за универсална услуга и права на потребителите, свързани с електронни съобщителни мрежи и услуги (Директивата за универсалната услуга);
- Директива 2002/58/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2002 г. за обработване на лични данни и защита на неприкосновеността в електронния съобщителен сектор (Директивата за неприкосновеността).

В Регулаторна рамка 2002 акцентът на регулаторните механизми е изместен от поощряване на конкуренцията на единния пазар на Европейската общност и стимулиране на инвестициите в областта на бързо развиващи се технологии към развиване на устойчива конкуренцията на електронния съобщителен пазар, както и създаване на правила, свързани с наблюдаващата се конвергенция на електронните съобщителни мрежи и услуги, медии и информационни технологии.

Регулаторна рамка 2002 цели и въвеждането на хармонизирани правила, приложими за цялата общност, както и премахването на всякакви бариери за развитието на ефективна конкуренция и предоставяне на качествени и разнообразни услуги в полза на потребителите.

Основните принципи, залегнали в ЗЕС са прозрачност, публичност и консултативност в отношенията между комисията и предприятията, осъществяващи електронни съобщения.

С оглед динамично развиващата се конвергенцията на мрежите и услугите е закрепен и принципът на технологична неутралност.

В съответствие с Регулаторна рамка 2002 ЗЕС въвежда ex-ante регулирането на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги, с цел осигуряването на развитие на конкуренцията и на прилагане на принципите на конкурентното право. Основните аспекти на ex-ante регулирането на сектора при прилагане на принципите на конкурентното право са следните:

- Развитие на ефективна конкуренция на пазара следва да се основава на ex-ante регулиране в съответствие със специфичното секторно регулиране и в съответствие с принципите на конкурентното право. Този нов подход изисква от Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) първо да анализира даден пазар на електронни съобщителни мрежи и/или услуги и въз основа на резултатите от анализа да определи дали той се нуждае от регулаторна намеса;

- Въвежда ново понятие „предприятие със значително въздействие върху пазара“, което е съобразено с условията на настоящия по-комплексен и динамичен пазар, основавайки се на концепцията за „господство на пазара“ по смисъла на конкурентното право;
- Създава се процедура, чрез която КРС определя и анализира, в съответствие с принципите на конкурентното право, пазарите на продукти и услуги в рамките на електронния съобщителен сектор, подлежащи на ex-ante регулиране;
- С оглед осигуряване на плавен преход между Регулаторна рамка 1998 и Регулаторна рамка 2002, задълженията, наложени на операторите със значително въздействие върху пазара съгласно ЗД (отм.), се запазват до извършването на анализ и оценка за развитието на съответния пазар, съгласно ЗЕС.
- Прецизират се процедурите за провеждане на консултации и повишаване на прозрачността при извършване на пазарни анализи.

При извършване на анализите на съответните пазари на електронни съобщителни мрежи и/или услуги КРС следва да работи в тясна връзка с националния конкурентен орган – Комисия за защита на конкуренцията (КЗК). Целта на взаимодействието между двата органа е създаване на условия за ефективна координация при осъществяване на законово определените правомощия на органите, както и за единното и непротиворечиво приложение на националното и европейско право в областта на електронните съобщения и конкуренцията.

ЗЕС създава следните предпоставки за развитие на пазара на електронните съобщения:

- Равнопоставеност на предприятията и създаване на условия за навлизане на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги;
- Насърчаване на инвестициите в инфраструктурата и стимулиране на иновациите;
- Контролиране ефективното използване на ограничените ресурси;
- Осигуряване на равнопоставен достъп на потребителите до електронни съобщителни услуги;
- Гарантиране ползването на минимум услуги чрез налагане на задължение за предоставяне на универсална услуга;
- Осигуряване на защита на личните данни и неприкосновеността на потребителите в областта на електронните съобщения;
- Въвеждане на по-ефективни процедури за разрешаване на спорове между предприятия;
- Облекчаване на режимите за осъществяване на електронни съобщения.

Важен инструмент за прилагане на ЗЕС са подзаконовите актове, предвидени в него. През 2007 г. са разработени и приети следните актове:

1. Тарифа за таксите, които се събират от КРС по ЗЕС;
2. Правила за осъществяване на електронни съобщения за собствени нужди чрез радиосъоръжения, които ползват радиочестотен спектър, който не е необходимо да бъде индивидуално определен;
3. Списък на мрежите и/или услугите, чрез които се осъществяват обществени електронни съобщения при спазване на общи изисквания;
4. Технически изисквания за работа на електронните съобщителни мрежи от неподвижна радиослужба и съоръженията, свързани с тях;
5. Технически изисквания за осъществяване на електронни съобщения чрез радиосъоръжения от любителска радиослужба;
6. Технически изисквания за работа на електронни съобщителни мрежи от подвижна радиослужба и съоръженията, свързани с тях;

7. Технически изисквания за работа на мобилни наземни мрежи и съоръженията, свързани с тях;
8. Технически изисквания за работа на електронните съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване и съоръженията, свързани с тях;
9. Технически изисквания за работа на електронните съобщителни мрежи от радиослужби неподвижна-спътникова и подвижна-спътникова, както и съоръженията, свързани с тях;
10. Функционални спецификации за осъществяване на преносимост на национално значими номера при промяна на доставчика на обществена мобилна телефонна услуга.

През годината са разработени и следните проекти на подзаконовни нормативни актове по приложението на ЗЕС:

1. Регулаторна политика за управление на радиочестотния спектър за граждански нужди;
2. Регулаторна политика за ползването на номера, адреси и имена за осъществяване на електронни съобщения;
3. Правила за условията и реда за прехвърляне на разрешения за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс;
4. Методика за условията и реда за определяне, анализ и оценка на съответните пазари и критериите за определяне на предприятия със значително въздействие върху базара;
5. Общи изисквания за осъществяване на електронни съобщения в зависимост от вида на електронната съобщителна мрежа;
6. Наредба за правилата за разпределение и процедурите по първично и вторично предоставяне за ползване, резервиране и отнемане на номера, адреси и имена. Образци на разрешения за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – номера и радиочестотен спектър;
7. Наредба за изискванията и параметрите на качеството за универсалната услуга, специалните мерки за хора с увреждания и реда за избор на предприятията, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, както и за възлагане на задължението за предоставяне на универсалната услуга;
8. Наредба за условията и реда за осъществяване на достъп и взаимно свързване;
9. Наредба за реда и начина за предоставяне или унищожаване на отнети в полза на държавата вещи по ЗЕС;
10. Наредба за общи правила за взаимен достъп до мрежите на пощенските оператори на универсална пощенска услуга или част от нея;
11. Тарифата за таксите, събирани от КРС по ЗПУ и ЗЕДЕП.
12. Правила за условията и реда за предоставяне на услугата „избор на оператор“;
13. Правила за условията и реда за предоставяне и ползване на функциите на мрежата “идентификация на линията на викация” и “идентификация на свързаната линия”;
14. Правила за реда и условията за предоставяне на данни за местоположението на крайните потребители и данни за абоната при спешни повиквания от предприятията, предоставящи обществени телефонни услуги към централите за спешни повиквания;
15. Списък на радиосъоръженията, използващи хармонизирани в рамките на европейския съюз радиочестотни ленти, и крайните електронни съобщителни устройства.